

ИЗБИРАМЕ СИГУРНОСТ

progetto promosso da

con il patrocinio di

Ministero dell'Istruzione e del Merito
Ufficio Scolastico Regionale per il Piemonte
Ufficio VI - Ambito Territoriale di Cuneo

in collaborazione con

ИЗБИРАМЕ СИГУРНОСТ

СОДРЖИНА:

1. Едукативен проект за сигурност на патиштата запазувајќи го воедно и амбиентот
2. Ситуација 1 - Ежот не застанува
3. Ситуација 2 - Теди не може да седне во автомобилското детско седиште бидејќи не е соодветно
4. Ситуација 3 -И возењето ве уморува
5. Ситуација 4 - Добри навики за ширење
6. Квиз за возрасни

ПРОЕКТ ЗА СООБРАЌАЈНО ОБРАЗОВАНИЕ

Од големите градови до малите населени места, секојдневниот живот на секој од нас е обележан со патување, било да е тоа да го премине урбаниот простор или да се движиме во вонградски простор за да стигнеме до училиште, работа или да се вратаме дома. Рутина составена од суштински правила за безбедно движење но и од навики и мало невнимание може да не натераат да заборавиме на важноста на претпазливоста и правилата.

Поради оваа причина се роди проектот „Sicuri per Scelta“. **Muoversi. Con intelligenza**, патуваме на интелегентен и еколошки начин иницијатива посветена на едукација за безбедност на патиштата заштитиувајќи го воедно и амбиентот која има за цел да ја подигне свеста кај сите учесници во сообраќајот за почитување на условите, усогласеност со правилата и промовирање на правилна перцепција на ризикот. Со распределба на 300 илјади евра, проектот е поддржан од мрежа на тела активни во областа: **Provincia di Cuneo, Fondazione CRC, Fondazione CR Fossano, Fondazione CR Saluzzo e Fondazione CR Savigliano** со научна соработка на **S.I.P.Si.Vi** (Società Italiana di Psicologia della Sicurezza Viaria) (Италијанско здружение за психологија за безбедност на патиштата) и **il patrocinio dell'Ufficio Scolastico Regionale** (и покровителство на Подрачното училиште).

за ризикот на патишта, помагајќи да се намали зачестеноста и сериозноста на сообраќајните несреќи и да се зголеми свеста за опасноста од ризично однесување на патиштата и потребата за избирање на еколошки начин на патување. **Оваа издание со наслов; Dove andiamo? („Каде одиме?“)** е посветено на ученици од 9 и 10 годишна возраст и ќе биде дистрибуирано до одделенијата од четврто одделение од општинските и приватни училишта, учесници во проектот.

Посветена е на патникот кој се вози, улога која навистина ги вклучува сите учесници во сообраќајот, од која било возраст: момчињата и девојчињата кои посетуваат четврто одделение во основните училишта на овој начин стануваат вистински промотори на доблесно патно однесување не само за себе, туку и за членовите на нивното семејство и возрасните кои се нивни пример за следење. Преку стрипови и во придружба на стручен помошник,

на овие страници ќе можете да го откриете однесувањето што треба да го имате кога патувате како патници и кое никогаш не треба да се заборави при возење.

превозниот патник

Џани, детето главна улога во мини-книгата, експериментира во улога на патник што го превезуваат различни возрасни лица, значајни и различни искуства за неговиот личен однос со ризикот во патувањата.

Четири примероци за размислување во однос на безбедноста на патникот што се превезува и можност преку игра за набљудување на комплексноста на урбаната средина.

Мини-книгата, наменета за 9-годишни деца, ја илустрира на дидактичко-едукативен начин го претставува ризикот на патот и нуди опции за размислување со предлагање за усвојување на примероци за коректно однесување на патиштата.

Ситуација 1 - Поркупинот/еж/ НЕ ЗАСТАНУВА

Џани е 9-годишно момче, живее на село и секој четврток во доцните попладневни часови го посетува гратскиот спортски центар за фудбалски тренинзи. Ноември е месец, со врнежливо време, неговиот татко го чека Џани пред центарот да го однесе дома.

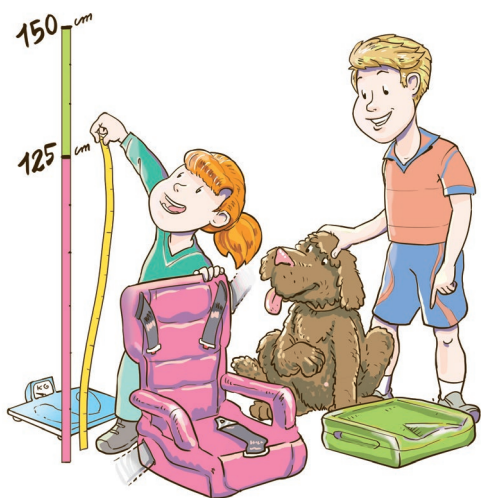
Кога влегува во автомобил, детето се чувствува пренатрупано од јакната и не сака да го врзе безбедносниот појас.

Џани изразува типична предрасуда: безбедносниот појас е навистина толку корисен дури и на кратки и секојдневни патувања? Но, еве го прекорот од неговиот татко и Џани, послушно, се закопчува.

Таткото ја знае обврската утврдена со кодот на патот: кога работи моторот, мора да го корисриш појасот, секогаш.

Оеднаш се случува неочекуван настан: еж го преминува патот, принудувајќи го таткото да преземе акција: ненадејно сопирање.

Возачот и сопатникот се исплашени, но не се повредени, затоа што секој бил заштитен со својот сигурносен појас.

Членот 172 од Кодексот за автопат Законикот за патиштата го регулира превозот на деца во автомобил. Ако 9-годишните деца се високи помалку од 150 см, мора да бидат прицврстени на седиштето со систем кој има и потпирач (седиште или потпорно седиште), од одобрен тип. Седиштата за деца со потпирачка се задолжителни се додека не достигнат 125 сантиметри на висина. Кога детето ќе достигне висина од 150 см, може безбедно да патува седејќи директно на седиштето користејќи ги сигурносните појаси. **СЕКОГАШ**, во секоја брзина на возење.

Во Европската Унија, автомобилските детски седишта се регулирани со две различни прописи. Важно е да ја проверите етикетата нанесена на делот за потпирање: таа ги означува условите за безбедност на децата.

„Систем за задржување“ е безбедносен уред за деца, кој ја ограничува или речиси целосно намалува штетата во случај на удар или судир. Од 1 септември 2024 година во Европската унија, системите за врзување на деца кои патуваат со автомобил се регулирани со новите одобрени прописи **-ECE R129 i-Size**, кои се засноваат на високо технолошки и целосно безбедносни тестови. Седиштата сега се класифицирани врз основа на висината на детето, а не на тежината како претходно. Потпирачот за грб за деца е задолжителен до 125 cm на висина, за подобра заштита во случај на страничен удар. Понатаму, **ISOFIX** механизмот за зацврстување на седиштето е прифатен како најбезбеден и најефикасен за гарантирање на максимално ограничување на повреди во случај на несреќа. Важно е да се провери портокаловата етикета нанесена на седиштето, која секогаш укажува на важни податоци како што се типот на седиштето, опсегот и големината на детето за кое може да се користи и прописите за одобрување на истото.

ИНФОРМИРАЈТЕ СЕ И ОСТАНЕТЕ ИНФОРМИРАНИ!

Ситуација 2 - ТЕДИ НЕ Е НА СЕДИШТЕТО

Луиза е горда што го положила возачкиот испит: конечно може да го користи автомобилот на мајка си! Денес Луиза ги придружува Џани и Алиса до куќата на нивните баба и дедо кои живеат на околу 30 километри: за децата е посебна прилика, не секој има сестра со возачка дозвола! Џани седи на подигнато

седиште на задниот дел, Алиса на нејзиното детско седиште, држејќи го Теди во рацете; Луиза го пали моторот додека зборува на својот мобилен телефон и тргнува.

Плишеното мече на Алис и се излизнува од рацете и паѓа на подот од автомобилот; Џани не се двоуми да се откопча додека автомобилот е застанат за момент на семафорот иако нема контрола од возрасно лице.

Во моментот кога семафорот свети зелено,

Луиза поаѓа со силно забрзување, а Џани, откопчан и со намера да го земе плишаното мече, го удира десниот образ во внатрешниот дел од вратата нанесувајќи си силна болка.

Од ова искуство Џани научува дека: уште како дете е можно да научите да бидете претпазливи и одговорни и да придонесете за вашето безбедносно однесување.

Членот 173 од Упатство за патот за патиштата му забранува на возачот при возење да користи телефони, лаптопи, компјутери, таблети и слични уреди за кои е неопходна употребата на рацете. Можете да користите системот со звучници (на пример, Bluetooth со гласовни команди) или слушалки се додека тие не ја загрозуваат вашата способност за слух (на пример, слушалки само на едното уво).

Според експертите, користењето мобилен телефон додека возите ја зголемува веројатноста за сообраќајна несреќа за 4 пати во споредба со тоа да не го користите бидејќи потребни се повеќе секунди за:

да ја согледате опасноста
време на реакција → реагирајте за да ја избегнете
- простор за реакција - → го запрете возилото
простор за сопирање.

ИНФОРМИРАЈТЕ СЕ И ОСТАНЕТЕ ИНФОРМИРАНИ!

Ситуација 3 - И ВОЗЕЊЕТО Е УМОР

Мајката организираше посета на пријатели кои живеат на оддалеченост на околу 700 километри, се тргнува во четврток доцна попладне и враќање во недела навечер, патувајќи во големиот автомобил кој е посоодветен за долги патувања. И еве доаѓа моментот кога треба да се подготвиме за патувањето назад во Пиемонт.

Стрипот го опишува патувањето на враќањето до дома.

По 3-те дена поминати со пријателите, дома ги носите не само спомените од среќните мигови; всушност, околу возилото има куфери, ранци, торби и пакети:

за безбедно патување важно е добро да се распредели товарот на автомобилот.

Дури и малото куче има свое место: Џани го објаснува дека кучето Лав мора да патува во багажникот, во соодветниот носач.

Станува темно, бучавата на моторот им го олеснува спиењето на Џани и Алиса, додека нивната мајка вози со претпазливост но уморот насобран во текот на денот и само неколкуте часови посветени на спиењето во текот на последните 3 дена и' отежнуваат да остане будна.

Конечно, еве бензински сервис... време е за пауза!

Како превезувате животно со автомобил?

Членот 141 од Законот за правилно однесување на патот го нагласува фактот дека возачот не смее да претставува опасност за себе и за другите. Овој член бара од возачот на кое било возило: -регулирање на брзината, секако почитувајќи го ограничувањето на брзината, но и земајќи ги предвид условите на патот, сообраќајот, самото возило и сите други околности (временски услови, физички услови итн.), за да не претставува опасност за безбедноста на луѓе и предмети; -оддржување секогаш контрола над возилото, особено ако треба навремено да се запре во рамките на неговото видно поле и пред која било предвидлива пречка.

Таканаречениот „замор на возачот“ ја отежнува задачата за возење. Поспаноста која се јавува при возење е една од главните причини за тешки сообраќајни несреќи на патиштата (1 несреќа од 5) бидејќи значително го намалува капацитетот за реакција. Со заспивање, возачот ја губи свеста за непосредната опасност. Често мислиме дека можеме да му одолееме на претстојниот сон, но спиењето помалку од 5 последователни часа ја зголемува за 4,5 веројатноста за поспаност додека возите.

Најдобрата превенција е пред да појдете на патување, испланирајте го добро. Во текот на патувањето, пак, во случај на замор на возачот, експертите објаснуваат дека за тоа постои само еден правилен излаз, да се запре (пит стоп-кратка пауза) на безбедно место за „пауер дремка“: тоа е кратка „енергетска“, дремка, трае околу 20 минути, потоа неколку вежби за истегнување на рацете и нозете... и можете да продолжите.

ИНФОРМИРАЈТЕ СЕ И ОСТАНЕТЕ ИНФОРМИРАНИ!

Ситуација 4 - ДОБРИ НАВИКИ ЗА ШИРЕЊЕ

Со доаѓањето на летото време е за одмор. Подготвени да заминат на ново патување, членовите на семејството се потсетуваат на правилата за безбедност на патиштата за да се разбере нивното значење и да се пренесат во сопственото однесување. Во оваа последна ситуација, прашањата од случајот со ежот се заменети со семеен дијалог и подготвеноста да се направи промена во личното однесување.

Мајката се подготвува да го вози семејниот

цип и го исклучува мобилниот телефон пред да влезе во возилото.

Џани се сеќава како функционираат седиштата и потпорните седишта, важно е да ја споредите вашата висина и вашата

тежина со акронимите на етикетите на системот за врзување.

Во кои возила може безбедно да патува 9-годишно дете?

Законот ги разликува безбедносните уреди и дејства врз основа на возраста на децата.

Дете не може да се превезува на електричен скутер, скутер без седиште за совозач, возила што се користат за работни активности (комбиња, камиони), на земјоделски возила (трактор). Во училишниот автобус мора да ги врзе безбедносните појаси, доколку возилото е опремено. Во такси може да патува само на задното седиште ако е придружено од лице на возраст од 16 или повеќе години.

Во автомобилот може да патува седејќи директно на седиштето ако има достигнато висина од 150 см; во спротивно мора да го користи соодветното детско седиште, секогаш прицвтстено со појасите без оглед дали возилото се движи или не. **Во случај на сообраќајна несреќа: седиштето на автомобилот мора да се смени.**

ИНФОРМИРАЈТЕ СЕ И ОСТАНЕТЕ ИНФОРМИРАНИ!

КОЛКУ ГИ ПОЗНАВАТЕ ПРАВИЛАТА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ПАТОТ?

Ајде да дознаеме заедно!

Детето избира возрасен на кого може да ги постави прашањата од оваа страница.

Целта на квизовите не е евалуативна, напротив, тие имаат за цел да активираат дискусија/дијалог во семејството со цел да се врежат фундаменталните поими за безбедноста на патиштата.

Возрасниот мора да одговори искрено, без да

бара одговори на својот мобилен телефон. Со носењето на прашалникот со пополнетите одговори во своето училиште, детето ќе увиди дека сопствената посветеност и труд е наградена.

1) Безбедносни појаси:

- а. тие се задолжителни само на автопатот _____
- б. не се задолжителни на задните седишта _____
- в. тие се задолжителни само за деца под 18 _____
- г. ако одиш полека, не ти требаат _____
- д. ако се правилно прицврстени, можат да ви го спасат животот _____

2) Сообраќајна несреќа се случи поради...

- а. околноста/лоша среќа _____
- б. потценување на ризикот на патот _____
- в. брзање/невнимание _____
- г. недостаток на контроли _____

3) Веројатноста за несреќа е поголема:

- а. на автопатот _____
- б. на вонградски патишта (надвор од град) _____
- в. во градот _____
- г. горе-долу е исто на сите патишта _____

4) Во случај на дожд, снег или магла:

- а. подобро е да се намали брзината _____
- б. неопходно е да се самоконтролира стресот/стравот _____
- в. можеш да возиш како во нормални услови _____
- г. нема посебни опасности _____
- е. времето за реакцијата може да биде подолго _____

5) Времето на реакција:

- а. зависи од брзината на движење _____
- б. трае околу 1 секунда _____
- в. зависи од состојбата на возачот _____
- г. времето кое минува од кога ќе се согледа опасноста до моментот во кој почнуваме да дејствуваме за да ја избегнеме _____
- д. станува побавно ако направите две дејства истовремено _____

6) Просторот за реакција:

- а. зависи од брзината на движење _____
- б. се мери во метри во секунда (m/s) _____
- в. зависи од временските услови (дожд, снег, итн.) _____
- г. е растојанието поминато за време на реакцијата _____

7) Бирањето телефонски број на вашиот

мобилен телефон додека возите ја зголемува веројатноста за несреќа до:

- а. двапати _____
- б. четири пати _____
- в. дванаесет пати _____
- г. не ја зголемува веројатноста за несреќа _____